

Bożena Szewczul

Doktorat ks. Piotra Krocza

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 47/1-2, 307-309

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKTORAT KS. PIOTRA KROCZKA

Dnia 18 listopada 2003 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Piotra K r o c z k a absolwenta Instytutu Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, kapłana diecezji bielsko-żywieckiej. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. „Zasada *clara non sunt interpretanda* w prawie kanonicznym”, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Remigiusza S o b a Ń s k i e g o. W charakterze recenzentów wystąpili: prof. dr hab. Maciej Z i e l i Ń s k i (USz) oraz ks. dr hab. Jerzy S y r y j c z y k, prof. UKSW.

Jedną z reguł interpretacji prawa, dotyczącą jego jasności jest zasada *clara non sunt interpretanda*. Książd mgr P. K r o c z e k, w ramach rozprawy doktorskiej, podjął się zadania ukazania pełnego obrazu powyższej zasady w prawie kanonicznym. Jako zadanie badawcze postawił sobie znalezienie odpowiedzi na pytanie jak funkcjonuje powyższa zasada w prawie kanonicznym i jaki jest jej wpływ na proces interpretacji prawa. Zapowiadając realizację zadania badawczego Doktorant zaznaczył, że zagadnienie to leży na styku prawoznawstwa i m.in. teologii, psychologii, socjologii oraz logiki. Stąd treść dysertacji będzie zawierała rozważania dotyczące tych właśnie dziedzin wiedzy.

Całość rozprawy doktorskiej ks. mgra P. K r o c z k a licząca 125 stron zawiera: wykaz skrótów, spis treści, bibliografię, wstęp, pięć rozdziałów merytorycznych oraz zakończenie.

We wstępie dysertacji Doktorant uzasadnił wybór przedmiotu rozprawy, scharakteryzował jego źródła i literaturę, określił cele swoich badań oraz metodę wykorzystaną do opracowania tematu.

W pierwszym rozdziale noszącym tytuł: *Zagadnienia wstępne związane z wykładnią prawa*, Autor wyjaśnił ogólne kwestie związane z wykładnią prawa, tj. określenie wykładni, etapy kształtowania niektórych zagadnień związanych z wykładnią, typy koncepcji i koncepcje wykładni, a także rodzaje wykładni wyróżniane według różnych kryteriów. W rozdziale tym wymienił też najważniejsze dokumenty prawne regulujące sprawę interpretacji.

Drugi rozdział pracy dotyczy wykładni prawa kanonicznego według kanonu 18 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 roku oraz kanonu 17 zawartego w Kodeksie

Prawa Kanonicznego z 1983 roku. Rozdział ten stanowi komentarz tych niemalże tożsamyh kanonów. W tej części pracy Doktorant zajął się także problemem interpretacji w wypadku stwierdzenia luki prawnej i wskazał na sposoby rozwiązania tego rodzaju problemów.

W rozdziale trzecim Autor odniósł się bezpośrednio do tytułowej zasady *clara non sunt interpretanda* w nauce prawa świeckiego. Skoncentrował się na problemie jasności prawa oraz jego rozumieniu, poddał zasadę semiotycznej analizie, ukazując dwa sposoby jej ujęcia: opisowy i normatywny. W końcowej części rozdziału przytoczył opinie prawników świeckich odnoszące się do analizowanej zasady.

Rozdział czwarty, najobszerniejszy został poświęcony problematyce tekstu jasnego i niejasnego. Autor skupił się głównie na niektórych czynnikach, takich jak czynnik kulturowy, psychologiczny, socjologiczny, które jego zdaniem wywierają wpływ na hermeneutykę tekstu.

Ostatni, piąty rozdział został poświęcony zasadzie *clara non sunt interpretanda* oraz hermeneutyce tekstu w odniesieniu do prawa kanonicznego. Doktorant przytoczył opinie kanonistów w stosunku do omawianej zasady oraz przedstawił specyficzne dla hermeneutyki prawa kanonicznego zagadnienia, skupiając swą uwagę na czynnikach: teologicznym i filozoficznym, jako tych które odgrywają szczególną rolę w hermeneutyce tekstu prawa kanonicznego. Autor wykazał, że w prawie kanonicznym zasada *clara non sunt interpretanda* rozumiana jest w sposób *absolutny* i *nieabsolutny*. W pierwszym rozumieniu przeznaczenie reguł pomocniczych czyli pozajęzykowych (według terminologii nauki świeckiej) jest dopuszczalne jedynie w przypadku niejasności wyników interpretacji przy uprzednim zastosowaniu reguł głównych czyli językowych (według wykładni nauki świeckiej). W tym wypadku, zasada *clara non sunt interpretanda* to zakaz wykładni opartej o reguły pomocnicze gdy reguły główne wykładni wykazały jednoznaczność wyrażenia. Natomiast omawiana zasada widziana w sposób *nieabsolutny* dopuszcza użycie czynników pozajęzykowych w wykładni prawa. Nawet rozpoznanie tekstu jako jasnego na gruncie reguł głównych nie kończy zabiegów interpretacji. Przy tym tłumaczeniu odrzucono pojmowanie zasady *clara non sunt interpretanda*, jako zakazu interpretacji tekstów językowo jasnych. Sam Autor przychylił się do opinii kanonistów, którzy są zdania, że nawet słowa jasne wymagają interpretacji, co potwierdza treść komentarzy do Kodeksu Prawa Kanonicznego. Poza tym ten sam tekst jasny dla profesora prawa, może być – bez odpowiedniego komentarza – zupełnie niezrozumiały dla adresatów prawa.

Znaczenie podjętych przez Autora badań polega m.in. na tym, że w ramach dysertacji doktorskiej nie ograniczył się on tylko do kanonistyki, ale przedmiot swych badań odniósł także do doktryny prawa świeckiego, dostrzegając przy tym różnorodność koncepcji wykładni występujących w literaturze świeckiej. Uwzględnił też

powiązania między różnymi dyscyplinami naukowymi a pojęciem jasności i niejasności tekstu.

Obaj recenzenci ocenili dysertację jako odpowiadającą wymogom stawianym przez obowiązujące prawo rozprawie doktorskiej tak pod względem merytorycznym jak i formalnym oraz stwierdzili, że stanowi ona ważny wkład w rozwoju kanonistyki, szczególnie na polu interpretacji prawa i jest przydatna dla stanowiących prawo.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Piotrowi K r o c z k o w i stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Bożena Szewczul